

ДМИТРО БУЧКО

ОЙКОНІМІЯ ПОДІЛЛЯ XVII СТ. (ЗА ДАНИМИ ХМЕЛЬНИЦЬКОГО ЛІТОПISУ)

Практично кожен літопис становить собою цінне джерело не лише для вивчення історії народу, держави, але й містить не менш цінний матеріал для різних, насамперед гуманітарних, наук. Не становить винятку й Хмельницький літопис (далі ХЛ), який хоч і охоплює дуже короткий період історії України (1636-1650рр.), усього 14 років, проте цей період виявився доленосним для нашої держави, історії, культури, мови. У названі роки наш народ під проводом Богдана Хмельницького, фактично здобувши незалежність від Польщі, через кілька років, повіривши в обіцянки Росії дотримуватись умов військового договору, підписаного в Переяславі 1648р., потрапив на кілька століть у кабальну політичну, економічну і культурну залежність від Росії.

Хмельницький літопис є не лише „живим свідком” цих буремних років середини XVIIст., але й винятково цінним джерелом для вивчення зокрема топонімії та антропонімії України того часу. Сьогоднішня наша розвідка власне присвячена аналізу тих назв населених пунктів, які засвідчені на сторінках названого літопису. Репрезентований тут ономастичний матеріал є багатим і різноманітним.

За часом першофіксацій у писемних пам'ятках, словотвірною структурою та дериваційним значенням засвідчені в літописі ойконіми (назви населених пунктів) поділяємо на кілька груп:

- 1) Відпатронімічні посесивні назви на **-*jь, -ів (<ов), -ин, -івка**.

- 2) Відпатронімні назви на **-инці**.
- 3) Відродинні назви на **-и /-і**.
- 4) Відапелятивні назви (безафіксні та афіксальні).

При аналізі виділених груп ойконімів враховуємо час їх фіксацій в історичних пам'ятках та кількісні показники.

1. Відантропонімні посесивні назви поселень на **-*јь, -ів(<-ов), -ин, -івка** та ін. первісно виражали приналежність цих поселень їх власникам. Значення приналежності в цих ойконімах виражається за допомогою названих суфіксів, найдавнішим з яких є **-*јь**.

Суфікс **-*јь**, будучи успадкованим з праіндоєвропейської епохи, був продуктивним формантом ще в праслов'янський період [3, 49; 4, 33; 6, 80-81]. У давньоукраїнський період продуктивність цього форманта не тільки різко знизилася, але й після XII-XIIIст. практично припинилося творення топонімів за його допомогою [1, 12; 3, 49; 5, 72], а замість нього активно вживаються суфікси **-ов (<-ів)** або **-ин** в залежності від твірної основи антропоніма. Ці суфікси зберегли своє посесивне значення до наших днів. Більшість ойконімів на **-*јь**, що сьогодні збереглися в писемних пам'ятках, належать до того періоду, коли названий формант був уже непродуктивний, а приналежність виражалася, головним чином, за допомогою суфіксів **-ов (>-ів), -ин**, а дещо пізніше також **-івк-а, -их-а, -(щ)ин-а**. У ХЛ фіксується лише два ойконіми, утворені за допомогою суфікса **-*јь** – *Збараж*(Тр.) і *Переяславль*(Кв.). Детальніше розглянемо кожен з них.

Місто *Збараж* уперше згадується в писемних пам'ятках поч. XIIIст. як *Збираж*: *около Теребовля... Збыража* (1211 ПСРЛ II Ип., 730). Варіант ойконіма, що вживається сьогодні і засвідчений у ХЛ, уперше фіксується в історичних джерелах щойно на початку ХУст.: *около Галича... Збаража* (1401 ЕСПР, 151). Назва *Збираж* (згодом *Збараж*) походить від дсл. відкомполітного імені **Збирад*, пор. *Збывои, Збыгневъ* (Пач., 108), *Збыславъ* (Мор., 88) і прсл. суф. **-*јь**; після приєднання суф. **-*јь** до імені **Збирад*, фінальний приголосний імені **-д** зазнав пом'якшення і змінився на **-ж**, звідси *Збираж*; у процесі функціонування аналізованого ойконіма голосний **-и-** у його препозиційному члені **Зби-** під впливом голосного **-а-** у постпозиційному члені **-раж (<-рад)** змінився на **-а-**, тому сучасний варіант ойконіма звучить як *Збараж*. Назва цього поселення належить до найдавніших у Київській Русі і стоїть в одному ряду з назвами *Володимир, Галич, Любомль, Переяславль, Теребовль* та ін.

До цього ж періоду належить також назва міста *Переяславль* (у ХЛ фіксується давньоруський варіант цієї назви з фінальним епентетичним **-л-** після губного приголосного, який пізніше часто втрачається, – *въ*

Переяславлі), а сучасний варіант Переяслав-Хмельницький (Кв.) – з 1943 р. Уперше цей ойконім фіксується в історичних джерелах на поч. Хст.: на Черниговь, Переяславль (907 ПСРЛ I Лавр., 31). Названий ойконім походить від дсл. імені Переяславъ (ЕСПР, 100) і суф. **-*jь**. Переяславль – це місто Переяслава. Перша спроба встановити походження назви цього міста була здійснена ще давнім літописцем: „Переяславль – зане перея славу отрок” (ЕСПР, 100).

Крім розглянутих вище найдавніших ойконімів на **-*jь** з посесивним значенням, ХЛ фіксує також кілька назв з іншими формантами, що також виражають приналежність об'єктів їх первісним власникам. Це ойконіми на **-ів(<-ов)** і **-ин**. Розглянемо їх детальніше.

Бердичів (Бердычовь). Уперше це поселення згадується в історичних пам'ятках під 1320р. (ЕУ I, 112). Назва міста, вважаємо, походить від антропоніма *Бердич, пор. Бердечевъ (Туп. 47), що є суфіксальним дериватом від антропоніма Бердо, пор. Бердышь (Туп. 47), і суф. **-ов(>-ів)**, який вказує на приналежність цього поселення якомусь Бердичу. Пов'язувати назву з етнонімом *берендеї, берендичі* немає жодних підстав (Ник., 51; Круг., 11). *Старокостянтинів* (пудь Костантиновъ Старый). Це місто на Хмельниччині виникло в середині XVI ст.: у 1561р. князь Костянтин Острозький на місці с.Колищинці (уперше згадується в 1506р.: селища Кольщинцов – АЛМ, 174) заснував місто і назвав його своїм іменем Костянтинів. Атрибут Старий при назві почав використовуватися на поч. XVII ст. для розрізнення цього поселення від однойменного нового Костянтинова, теж заснованого Костянтином Острозьким біля м. Летичова (Круг., 124; Янко, 141-142). *Животів* (Животовь, фіксація цього ойконіма у ХЛ є, здається, найдавнішою згадкою цього села); у довіднику АТП України з 1947р. в Оратівському р-ні (Вн.) названі два поселення Новий і Старий Животів, а в довіднику АТУ України з 1987р. жодне з цих поселень уже не фіксується. Ойконім Животів походить, гадаємо, від антропоніма *Живот, пор. Животов (Туп., 547), що є дериватом від якогось дсл. композитного імені з компонентом **Жив-**, див. серб. Живота, Живослав (Грк., 93), Живиславъ, Живитехъ (Мор., 84) і суф. **-от(а)**. *Летичів* (Летичовь), як стверджує Ю. Кругляк, назва цього міста уперше фіксується „у літописі XIIIст.” (Круг., 78). На жаль, жоден з відомих досі літописів чи інших документів не лише з XIII, але й з XIV ст. не фіксує цієї назви міста на Хмельниччині. Разом з тим це, дійсно, давнє поселення; про це свідчить прикметникове словосполучення „оу Летическо(м) повіті” (1437 Р, 136). Якщо на поч. XV ст. Летичів був уже повітовим містом, то як звичайне поселення Летичів мусив виникнути та існувати не пізніше XIV ст. Назва цього поселення походить від антропоніма *Летич і суф. **-ев (>-ів)**. Наведене

ім'я, на нашу думку, є суфіксальним дериватом імені Лета, див. Лета Кошчинь, винницький мешанинь (1552р. Туп., 22). М. Гркович пише, що в сербському іменнику ім'я Лета є варіантом імен на зразок Леонтій, Мілета і под. (Грк., 119). *Немирів* (Немировъ), на думку М. Янка, це поселення „засноване наприкінці XIV ст.” (Янко, 100). Звідки автор почерпнув такі дані про час „виникнення” цього поселення, не відомо. Однак про давність заселення цієї території може свідчити зокрема „Немирівське городище” (місцева назва – *Великі Вали*) – городище ранньоскіфського часу VII-VI ст. до н. е.; на території названого городища виявлено поселення Трипільської культури з III-II тис. до н. е. (РЕУ III, 228). *Немирів* (Вн.) як містечко фіксується у XVI ст., а дуже часто згадується в документах саме XVII ст. Назва Немирів походить від дсл. імені Немиръ (Мор., 137), що складається з заперечної частки **Не-** + компонент **-миръ** (пор. Добромиръ, Радимиръ і под. – Мор. 162-166) + суф. **-ов (>-ів)**. Імена з негациєю ономасти часто кваліфікують як давньослов'янські двочленні антропоніми.

Значення приналежності виражає також суф. **-ин**. З цим формантом ХІ фіксує ойконім *Тульчин* (Вн.). Назване місто уперше згадується в документах з 1607р. під назвою *Нестервар* (можливо, це угорська назва), але уже з середини XVII ст. в документах послідовно вживається сучасний варіант назви – Тульчин. У 1648р. м-ко Тульчин здобули козаки під проводом М.Кривоноса (РЕУ IV, 306). Назва міста походить від антропоніма *Тулька, пор. Туль, Тульна (Мор. 195), а ще *Тульчино дворище* у Галицькій землі (1394 Р, 54). Ім'я *Тулька – це, імовірно, скорочено-суфіксальний дериват від композитного імені Тулимиръ (Мор. 195).

У ХІ згадується ще одне поселення, назва якого теж належить до посесивної моделі ойконімів, оскільки утворена вона за допомогою суф. **-івк-а**: Махнівка (вь Махновку). Про який населений пункт Поділля йдеться, нам не відомо, оскільки в довідниках АТУ України під такою назвою сьогодні не значиться жодне поселення. Назва утворена від антропоніма Махно (<Матвій, Макар) і суф. **-івк-а**, який виражає приналежність поселення особі, названій в основі ойконіма.

2. Давньою є також група відпатронімих ойконімів, яка однак на сторінках ХІ ілюструються лише однією назвою на **-инці**: Скаржинці (Вн.). Уперше це поселення згадується в документах поч. XVIIIст.: *Torczyń alias Skarzynce* (1615-1616 *ŽD V*, 57). Назва села походить від патроніма *скаржинці* „нащадки або піддані Скарги”, див. Скарга (БА, 377). Засвідчений у документі запис свідчить, що с. Скаржинці первісно називалися Торчин, або ж на місці первісного Торчина згодом виникло два поселення, які існують і сьогодні – Скаржинці і Торчин. До цієї

групи належить і назва села Колищинці, на базі якого засновано місто Старокостянтинів. Назва с. Колищинці походить від патроніма *колищинці*, який у свою чергу утворено від антропоніма *Колишка* (Туп. 247). Онім Колишка є, на нашу думку, здрібніло-пестливим варіантом імені *М(н)иколишка*.

3. Окрему групу в ХЛ репрезентують т. зв. *відродинні* (у слов'янській ономастиці вони називаються *родові*) назви поселень, особливістю їх є те, що такі ойконіми походять від найменувань родин (сімей) у формі множини на *-и /-і* на зразок *Кумейки, Макуші, Пилявці* та ін. Власне назви родин (сімей), що були засновниками поселень, закріплювалися за тими населеними пунктами, в яких вони (ці родини) проживали. Аналізована модель ойконімів є порівняно новою в українській топонімії. Детальніше розглянемо окремі з цих назв.

Кумейки (подь Кумейками). Сьогодні це село Черкаського району. Ойконім походить від однойменної родинної назви, яка, в свою чергу, мотивована антропонімом Кумейко, пор. білор. Кумейка (БА, 230). *Макуші* (подь Макушами). У сучасних довідниках АТУ України нами не виявлено поселення з такою назвою. Не виключено, що це сучасна назва села *Маркуші* (Вн.). Не цілком прозора назва Макуші, можливо, згодом асоціювалася з іменем Марко, Маркуш і була змінена на Маркуші, або ж літописець помилково замість первісної назви Маркуші написав Макуші. В основі ойконіма є або ім'я Макуша (Туп., 240), або *Маркуша < Марко, пор. Петруша < Петро. *Моруші* (зь Морушъ). У сучасних довідниках АТУ України таке поселення не простежується. Сліди його можна шукати хіба що в мікротопонімії Поділля – назвах частин поселень або ще назвах полів, лісів, лук і под. Ойконім Моруші походить від антропоніма *Моруш(а), пор. Моруха, Морухин (Туп. 650). *Пилявці* (пудь Пилявцы), под Пилявці (16648 ЛЛОЛ, 122), сучасне село Пилява у Старосинявському р-ні (Хм.). Чому множинна назва Пилявці змінилася на сингулярну назву Пилява з маловживаним в українській топонімії суф *-ав-а* невідомо. Поселення з назвою Пилява є також на території Вінницької, Київської, Тернопільської областей. Назва цього села походить від антропоніма *Пилявець, пор. Пилявка, Пиляк (Богд., 239). Сучасну назву населеного пункту можна кваліфікувати як посесив, що виражений формою родового відмінка від імені *Пиляв.

4. Засвідчені в ХЛ відапелятивні назви поселень теж є різними за часом свого виникнення і за структурою. Ще з княжих часів беруть свій початок назви *Корсунь, Луцьк, Меджибіж, Полонне* і, можливо, *Хмельник*; інші назви цієї групи є дещо новішими.

Місто *Корсунь* (пудь Корсуномъ), суч. м. Корсунь-Шевченківський (Чрк). Уперше ця назва засвідчена в історичних пам'ятках другої

половини XII ст.: оу *Корсуня* (1172 ПСРЛ II Ип., 55). У Київській Русі, згідно з даними писемних джерел, цією назвою іменовано не одне, а три поселення: власне Херсонес, руїни якого зберігаються на околиці сучасного Севастополя (Крим), теперішній Херсон і Корсунь на Черкащині (ЕСПР, 70-71). Останній був збудований греками-переселенцями з міст Надчорномор'я, Нижнього Дніпра та ін., що були зруйновані половцями. Назва м. Корсунь є слов'янським варіантом грецької назви *cherstones* – „півострів” (ЕСПР, 71).

Місто *Луцьк* (вь Луцку) уперше згадується в літописі XII ст.: *Лучьскъ.. къ Лучьску* (1085, 1097 ПСРЛ I Лавр., 205, 272). Назва цього населеного пункту відображає первісну його локалізацію *на луці* (вигині) *ріки*, є субстантивованим відносним прикметником на **-ьск** від д.укр. апел. *лука* – ”кривизна, вигин, затока” (Срезн. II, 50). У княжі часи існувало також місто *Межжибіж* (Хм.). У писемних пам'ятках XII-XIII ст. фіксується дещо відмінний від сучасного варіант цієї назви – Межибожье: и да... *Межибье* (межибоуже) (1147 ПСРЛ II Ип., 330), *Межибожие* (1227 Там же, 753). Л. Масенко пише, що аналізована назва відображає місце розташування поселення між р. Південний Буг (давн. Бог) і його притокою Бужок (давн. Божькъ) і утворена за допомогою преф. **Межи-**, назви ріки **Бог** і суф. **-*j-е:** Межи- + Бог + -je> Межибожье (ЕСПР, 88). Місто *Полонне* (у ХЛ – вь Полономъ), що на Хмельниччині, уперше згадується в літописі XII ст.: къ Полному (1169 ПСРЛ I Лавр., 358), къ Полоному (1172 ПСРЛ II Ип., 556), около Полонного (1605 ЛЛОЛ, 130). Ойконім Полонне утворено від апел. *полонь*, білор. *палонь* – ”чисте, відкрите місце без лісу і кущів, вільне для ріллі і сіножатей” (Яш., 133). Полонне – поселення, що виникло на *полоні*. Автори ЕСПР назву цього міста виводять від апел. *полонина* (ЕСПР, 107).

В аналізованому нами ХЛ найчастіше згадуваним містом є *Хмельник* (Вн.), назва його вживається тут в різних формах: *Хмелникъ, коло Хмелника, в Хмелнику* та ін. Уперше назва цього поселення згадується в писемних пам'ятках з середини XIV ст. – 1362р. (Круг. 134), а в середині XV ст. Хмельник був уже містом: oppidi Chmyelnyk (1469 ŽD 18/1, 59). Назва цього міста походить від апел. *хмельник* (давн. *хмельник*) – „насадження хмелю; місце, де росте хміль” (СУМ XI, 98), пор. назви: *баитанник, березник, хвойник* та ін.

Дещо окремо від розглянутих вище ойконімів стоять назви поселень Жовта, Митник і Остропіль. Розглянемо їх детальніше. Назва *Жовта* (на Жовтой) означає Жовті Води. Так їх називає Львівський літопис з того ж періоду – „под Жолтими Водами” (1648 ЛЛОЛ, 121). Первісно Жовті Води – це „болотяні верхів'я р. Жовтої, лівої притоки р. Інгульця (ЕУ II, 698). Поселення Жовті Води виникло тут щойно в кінці XIX ст.

і називалося *Жовта Ріка*, у 1957р. її перейменовано в Жовті Води на честь Жовтоводської битви 1648р. (РЕІУ II, 150). Сьогодні це місто обласного підпорядкування. *Митник* (за Мытникомъ) – село, яке знаходилося недалеко Хмільника. На місці колишнього одного поселення у ХХст. виникло два села – Великий і Малий Митник. Незвичність цієї назви у її сингулярній формі називного відмінка чоловічого роду, через те словотвірне значення цієї назви затемнене. Якщо б ця назва була мотивована збором мита, то мусила б звучати *Митниця* (станом на 1947р. в Україні існувало 8 поселень з назвою *Митниця* Кв., Ль., Кр., Рв.,Тр.) або ж *Митники*, тобто походила б від службової чи родинної назви на зразок Бондарі, Ковалі Конюхи і под. *Остропіль* (Острополь). Автор Острозького літописця стверджує: „Острополь zaloжено в 1576р.” (ЛЛОЛ, 129). Йдеться, очевидно, не про заснування взагалі поселення, а саме міста Остропіль (Хм.) на базі існуючого уже раніше поселення на р.Случ Старокостянтинівського р-ну. Підтвердженням сказаному може бути той факт, що уже в 1601р. в Острополі зупинявся князь Василій (Костянтин) Острозький (ЛЛОЛ, 130). Назви на **-піль/ -поль** – це нова модель ойконімів, що активно використовувалася передусім на території Правобережної України в XVI-XVII ст. для називання міст (містечок), які в той період масово почали створювати магнати на базі здавна існуючих сіл. Першим компонентом таких складних назв найчастіше було ім'я самого власника поселення (рідко його дружини), а другим – компонент **-поль** (<грець. polis „місто”) або ще **-поле**, пізніше **-пілья** [2, 243-253].

Наведені в тексті ХЛ відойконімні прикметники дають можливість говорити ще про існування в той період населених пунктів *Калюс* (Хм.) і *Купіль* (Хм.) – у літописі „староста калуский”, „на Купельском полю”. Обидва ойконіми є давніми: м. Калюс згадується уже в середині XIII ст. як місто, в якому зупинявся князь Данило Галицький: до Калиюуса (1241 ПСРЛ II Ип., 793). Перший і другий ойконіми є відапелятивного походження. Назва Калюс, очевидно, походить від апел. *калюга, калюжа, калюза* - „болото, калюжа”, чес. *kaluž* „калюжа” (ЕСУМ II, 198-200), після оглушення фінального дзвінкого приголосного **-ж** ця назва могла звучати як *Калюш* >*Калюс*. Ойконім *Купіль* (Купель) утворено від апел. *купель* - „незамерзаюче місце на болоті” (ЕСУМ III, 145).

Як бачимо, ХЛ є, дійсно, багатим і цінним джерелом для вивчення ойконімії Поділля і суміжних регіонів XVIIст. Окремі назви поселень з цієї території фіксуються лише тут, інші засвідчені тут уперше, а ще для інших ХЛ є проміжним за часом фіксації джерелом у віддалені від нас століття. Винятково багато представлена в ХЛ антропонімія XVII ст., якій теж варто присвятити спеціальне дослідження.

ЛІТЕРАТУРА

- Безлай Ф., Назвотворчий процес у словенській мові. Повідомлення української ономастичної комісії, вип. 4, Київ 1967, с. 11-14.
- Бучко Д., Українські ойоконіми з компонентами -город -град та -піль/ -поль, -пілля, -поле на загальнослов'янському фоні. До джерел. Збірник наукових праць на пошану Олега Купчинського з нагоди його 70-ліття, т. I, Київ-Львів 2004, с. 243-253.
- Купчинский О. А., Древнейшие славянские топонимические типы и некоторые вопросы расселения восточных славян. Славянские древности: Этногенез. Материальная культура Древней Руси, Київ: Наукова думка 1980, с. 45-72.
- Роспонд С., Структура и стратиграфия древнерусских топонимов. Восточнославянская ономастика, Москва: Наука 1972, с. 9-89.
- Тимошенко П. Д., Значення ономастики для досліджень з історичної граматики української мови. Питання ономастики, Київ: Наукова думка 1965, с. 68-76.
- Sławski F., Zarys słowotwórstwa prasłowiańskiego. Słownik prasłowiański, t. I (A-B), Warszawa: PAN 1974, s. 43-141.

ДЖЕРЕЛА ТА ДОВІДНИКИ

- АЛМ – Акты литовской метрики, т. I, вып. I (1413-1498гг.), собрания Ф. И. Леонтовичем, Варшава 1896.
- АТП – Українська РСР. Адміністративно-територіальний поділ на 1 вересня 1946 року, Київ: Вид-во політич. л-ри 1947.
- АТУ – Українська РСР. Адміністративно-територіальний устрій на 1 січня 1987 року, Київ: Головна редакція УРЕ 1987.
- БА – Бірыла М. В., Беларуская антрапанімія. 2. Прозвішчы, утвораныя ад апелятыўнай лексікі, Мінск: Навука і тэхніка 1969.
- Богд. – Богдан Ф., Словник українських прізвищ у Канаді, Вінніпег-Ванкувер 1974.
- Вес. – Веселовский С. Б., Ономастикон. Древнерусские имена, прозвища и фамилии, Москва: Наука 1974.
- Грк. – Гркович М., Речник личних имена код срба, Београд: Вук Караджич 1977.
- ЕСПР – Железняк І. М., Корепанова А. П., Масенко Л. Т., Стрижак О., Етимологічний словник літописних географічних назв Південної Русі, Київ: Наукова думка 1985.
- ЕСУМ – Етимологічний словник української мови, т. I-IV, Київ: Наукова думка 1982-2003.
- ЕУ – Енциклопедія українознавства. Перевидання в Україні, т. I-X, Львів: Молоде життя 1993-2000.
- Круг. – Кругляк Ю. М. Ім'я вашого міста. Походження назв міст і селищ міського типу Української РСР, Київ: Наукова думка 1978.
- ЛЛОЛ – Бевзо О. А., Львівський літопис і Острозький літописець. Джерелознавче дослідження, Київ: АН України 1970.
- Мор. – Славянский именовсловъ или собрание славянскихъ личныхъ именъ въ алфавитномъ порядке составленъ священ. М. Морошкинымъ, С Петербург: 1867.

- Ник. – Никоннов В. А., Краткий топонимический словарь, Мінск: Мысль, 1966.
- Пач. – Именословъ или речникъ личны имена разны народа славенски (Скупіо Іоаннь Пачич, умножіо і латинском ортографіомъ изразіо и промечания додао Іоаннь Колларь), Будим: Миловукъ 1828.
- ПСРЛ Лавр. – Полное собрание русских летописей, т. I – Лаврентьевская летопись, Мінск: Изд-во вост. лит. 1962.
- ПСРЛ Ип. – Полное собрание русских летописей, т. II – Ипатьевская летопись. Мінск: Изд-во вост. лит. 1962.
- РЕУ – Радянська енциклопедія історії України, т. I-IV, Київ: Головна редакція УРЕ 1969-1972.
- Р – Розов В. Українські грамоти XIV – першої половини XV в., т. I, Київ 1928.
- Срез. – Срезневский И. И. Материалы для словаря древнерусского языка по письменным источникам, т. I-III, С. Петербург 1893-1903.
- СУМ – Словник української мови, т. I-XI, Київ: Наук. думка 1970-1980.
- Туп. – Словарь древне-русскихъ личныхъ собственныхъ именъ. Трудъ Н. М. Тупикова, С. Петербург: 1903 (Köln-Wien: Böhlau Verlag 1989).
- ХЛ – Летопись самовидца по новооткрытым спискам: с приложением трех малороссийских хроник: Хмельницкой, „Краткого описания Малороссии” и „Собрания исторического”, изданного Временною Комиссией для разбора древних актов, Київ: Тип. К. Н. Милесский 1878.
- Янко – Янко М. Т., Топонімічний словник-довідник Української РСР, Київ: Рад. школа, 1973.
- Яш. – Яшкін І. Я., Беларускія географічныя назвы. Тапаграфія. Гідралогія, Мінск: Навука і тэхніка 1971.
- ŽD – Źródła dziejowe, t. XVIII, cz. 1, Warszawa, 1902.

ПРИЙНЯТІ СКОРОЧЕННЯ ОБЛАСТЕЙ

Вн	–	Вінницька обл.
Тр	–	Тернопільська обл.
Кв	–	Київська обл.
Хм	–	Хмельницька обл.
Кр	–	Кіровоградська обл.
Чрк	–	Черкаська обл.
Лв	–	Львівська обл.

ІНШІ СКОРОЧЕННЯ

грець.	–	грецьке	прсл.	–	праслов'янське
давні.	–	давніше	прит.	–	притока
дсл.	–	давніслов'янське	р.	–	ріка
пор.	–	порівняй	серб.	–	сербське
поч.	–	початку	суч.	–	Сучасне

OJKONIMY NA PODOLU W XVII WIEKU

Streszczenie

Artykuł zawiera wyniki analizy słowotwórczo-etymologicznej około 25 nazw miejscowości (ojkonimów) wybranych z zabytku znanego jako *Latopis Chmielnicki* z lat 1636-1650. Te miejscowe nazwy własne podzielone zostały na 4 grupy słowotwórczo-semantyczne, a każda nazwa została poddana analizie słowotwórczej i próbom jej etymologii.

Streściła Beata Siwek

Słowa kluczowe: ojkonim, ukraińska toponimia, Podole, współczesny wariant, latopis.

Ключевые слова: ойконим, украинская топонимия, Подолье, современный вариант, летопись.

Key words: ojkonim, Ukrainian toponymy, Podolia, modern version, latopis.